

Kuopion ja Siilinjärven ev.lut. seurakuntien lehti

KIRKKO & KOTI

27.11.2024 / 11 / kirkkojakoti.fi

Joulukuun
tapahtumat
liitteessä!

Perheiden juhlamessu veti väkeä

sivu 8

Hilkka Korhonen
on vireä
101-vuotias

sivu 12

Onko ruoka
lahja vai
oikeus?

sivu 4

Kirkossa
ikuisuus
puhuu

sivu 6-7

PÄÄKIRJOITUS

Minna Siikaniva
päätoimittaja ja viestintäpäällikkö
minna.siikaniva@evl.fi

Toivo kantaa

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO järjesti lokakuun lopussa valmiusharjoituksen, johon myös seurakunnat osallistuivat. Harjoituksen tavoitteena oli vahvistaa alueellista valmiutta normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Osallistujat koostuivat hyvinvointialueista, kunnista, viranomaisista ja muista alueen keskeisistä toimijoista.

HARJOITUKSEN KUVITTELLISENA tilanteena oli kiristynyt kansainvälinen tilanne. Tämä oli johtanut myös Suomessa turvallisuustilanteen heikentymiseen, infrastruktuurin häiriöihin ja sotilaallisen voimankäytön uhan kasvuun. Harjoituksen avulla kehitettiin osallistuvien organisaatioiden tilannetietoisuutta, yhteistoimintakykyä sekä valmiutta turvata elintärkeät toiminnot.

SEURAKUNTIEN TÄRKEÄ tehtävä on hoitaa erityisesti henkistä kestävyyttä ja hautausoimea. Nämä ovat meille tuttuja tehtäviä normaalioloissakin.

PIISPA JARI JOLKKONEN oli tyytyväinen, että seurakunnat osallistuivat aktiivisesti harjoitukseen. Hän korosti, että ”valmistautumisen tarkoitus ei ole herättää ahdistusta tai huolta, vaan luottamusta, toivoa ja itsevarmuutta. Kirkon erityinen anti varautumisessa on toivo. Toivomme lepää ihmiseksi syntyneen ja kuoleman vallan kukistaneen Kristuksen varassa. Tämän toivon varassa on hyvä elää arkea ja juhlaa. Kaikissa olosuhteissa”.

ITSENÄISYSPÄIVÄN LÄHESTYESSÄ minun mieleeni palautui virren 584 sanat, jotka valmiusharjoituksen jälkeen tuntuivat erityisen puhuttelevilta:

*Siunaa ja varjele meitä,
Korkein, kädellä.
Kaitse ain kansamme teitä
vyöttäen voimalla meitä
heikkoja edessä.
Sulta on kaikki suuruus,
henki sun hengestä. ●*

KOHTI JOULUA

Hoosianna!

Adventti ja uusi kirkkovuosi alkaa virsikirjan ensimmäistä virttä, Hoosiannaa, laulamalla. Tuntemallamme Hoosianna-hymnillä on ikää yli 200 vuotta. Uudessa testamentissa esiintyvä sana hoosianna on kreikkalainen muoto hepreankielisestä sanasta, joka oli avunhuuto kuninkaalle tai Jumalalle. Hoosianna tarkoittaa 'auta, pelasta'. Hoosianna on siis myös rukous.

Adventti on matka jouluun

Adventtiaikana pikkujoulu- sesonki on iloisimmillaan, joululaulut soivat kaupoissa ja kirkoissa. Joulukiire kasvaa kaikkialla. Ajattelemme, että juuri tuo on joulua edeltävän adventtiajan sisältö. Mutta näin ei ole. Tutustu adventin neljän sunnuntain sisältöön **Satu Väätäisen** jutussa Matka jouluun (2016).

kirkkojakoti.fi/usko/matka-jouluun

Jouluradiossa uusia joululauluja

Jouluradio kuuluu jouluun – marraskuun alusta loppiaiseen asti. Tällä kaudella Jouluradio ilahduttaa uudella joulumusiikilla. Jouluradio kuuluu 28 taajuudella ja 8 nettikanavalla. Kuopiossa taajuus on 96,3 MHz. Nettikanavia voi kuunnella Jouluradio.fissä, Suplassa ja Elisa Viihteessä. Jouluradion lanseeraamaa valtakunnallista Joululaulupäivää vietetään 15.12.

YKSI HETKI MUSIIKKITYÖSSÄ

Hiljattain perustetussa Tuomiokirkon nuorisokuorossa on noin 60 laulajaa. Se esiintyy ensimmäisen kerran messussa su 1.12. klo 10. Projektiluonteisesti toimivaan kuoroon otetaan uusia laulajia seuraavan kerran ensi vuoden alussa. Kuva: Vesa Kajava.

LAINATTUA

”Kaikki, mitä voi tehdä toisen ihmisen hyväksi, kannattaa tehdä. Köyhät ihmiset yleensä auttavat toisia ihmisiä, rikkaat eivät niinkään.

Pappismunkki isä Vasilius, Kotimaa 44/2024

”Syvältä kaivon pohjalta ei näe kuin ylöspäin, yksi vanki sanoi kerran. Minä sanoin siihen, että olipa hyvä saarna!

Eläköitynyt vankilapappi Keijo Plit, Askel 11/2024

LYHYESTI

KEVA MYÖNSI Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymälle kehittämisrahaa 20 000 euroa strategiseen työhyvinvointijohtamiseen. Hankkeen tavoitteena on tuottaa toimintamalli esihenkilöiden johtamisosaamisen kehittämiseksi ja työyhteisön yhteistyön edistämiseksi.

VUODEN 2024 kristilliseksi kirjaksi valittiin lokakuun lopussa Helsingin kirjamesuilla **Pirjo Kotamäen** säeromaani *Petäjistä leipää ja taivaallista hunajaa*. Paavo Ruotsalaisen matkassa. Voittajateoksen valitsi entinen yhdistetyn olympiavoittaja **Samppa Lajunen**.

22

Jouluradion
22. tuotantokausi
alkoi marraskuun
alussa.

Sopimuksen allekirjoittivat Sanna Husso (vas.), Marika Savukoski ja Matti Pentikäinen.

Kasvatusta yhdessä

Kuopion varhaiskasvatustalveluiden ja Kuopion ev.lut. seurakuntien vuodesta 2019 voimassa ollut yhteistyösopimus päivitettiin marras-kuussa yhteisen arvioinnin pohjalta.

Minna Siikaniva teksti ja kuva

Sopimus turvaa yhteistyön sujuvuuden ja jatkumisen esimerkiksi henkilöstön vaihtuessa. Sopimus koostuu kahdesta osasta, joissa sovitaan yhteistyön tekemisestä yleisellä tasolla ja eritellään yhteistyön muodot kirkkohallituksen ja opetusministeriön yhdessä laatiman niin sanotun korimallin pohjalta.

Kirkko oppimisympäristönä

Yhteisessä arviointipalaverissa tehtyyn yhteistyöhön oltiin molemmin puolin tyytyväisiä, eikä tarvetta sopimuksen muokkaamiselle tai uudistamiselle juuri ollut. Aiemmasta poiketen sopimus ei koske vain katsomuskasvatustyhteistyötä,

vaan kaikkea yhteistyötä pitäen sisällään myös uskonnolliset tilaisuudet.

Katsomuskasvatustyhteistyö on edelleen merkittävin ja kasvavin osuus seurakuntien ja varhaiskasvatuksen välisestä yhteistyöstä. Seurakunnan työntekijät voivat vieraila päiväkodeissa katsomuskasvatuksen tiimoilta tai kirkko voi toimia oppimisympäristönä katsomuskasvatusta toteutettaessa.

”Seurakunnat ja päiväkotien seurakuntavastavat kokoontuvat vuosittain muutamia kertoja keskustelemaan yhteistyöstä ja suunnittelemaan yhdessä tulevaa. Sopimus mahdollistaa hyvän ja vireän paikallisen yhteistyön”, Männistön seurakunnan kirkkoherra **Sanna Husso** kertoo.

”Samankaltaiset sopimukset tehdään myös koulutoimen kanssa”, Husso jatkaa.

Tiedottaminen tärkeää

”Yhteistyön muotoja ovat olleet erilaiset tilaisuudet, tapahtumat ja juhlat. Lisäksi koulutusyhteistyö on ollut säännöllistä jo useamman vuoden ajan. Koulutusyhteistyön tavoite on ollut ennen kaikkea tukea kaupungin ja seurakunnan henkilöstön katsomuskasvatustyhteistyön osaamisen kehittämistä ja katsomuskasvatuksen pedagogiikkaa”, varhaiskasvatuksen ohjaaja **Sirpa Pesonen** Alavan seurakunnasta kertoo.

Kuopion kaupungin kasvatusjohtaja **Marika Savukoski** painottaa, että on tärkeää tiedottaa yhteistyöstä ko-

Yhteistyöryhmässä on ollut tänä syksynä kaupungin puolelta varhaiskasvatuksen kehittämistyön koordinaattori **Sari Kempinen**, varhaiskasvatustyhteistyön johtaja **Pirjo Kukkonen** Uppo-Nallen päiväkodista ja varhaiskasvatustyhteistyön johtaja **Pia Viippola** Särkiniemen päiväkodista. Seurakunnan puolelta mukana ovat olleet Männistön seurakunnan kirkkoherra Sanna Husso, Alavan seurakunnan varhaiskasvatuksen ohjaaja ja Sirpa Pesonen ja Kallaveden seurakunnan varhaiskasvatuksen ohjaaja **Tuula Hoffrén**.

Toistaiseksi voimassa

Yhteistyösopimus on toistaiseksi voimassa oleva. Sitä arvioidaan tarvittaessa viimeistään syksyllä 2026.

Kaupungin varhaiskasvatus ja esiopetus on uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamattomaa. Sitouttamattomuus tarkoittaa, että katsomuksia tarkastellaan tasavertaisina arvottamatta niitä. Katsomuskasvatuksen ulottuvuudet näkyvät oppimisympäristöissä. Historian, toimintojen, tapojen ja kirjallisuuden esittely ovat varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisia yleissivistäviä asioita. Nämä kehittävät lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja tukevat siinä toimimista. Lasta ei saa ohjata mihinkään katsomukseen eikä häneen saa katsomuksellisesti vaikuttaa.

Tilaisuuksien luonne ja sisältö tiedotetaan etukäteen varhaiskasvatuksen henkilökunnalle, ja he tiedottavat perheille. ●

Piispa Jolkkosen lausunto uskonnonvapaudesta

Piispa **Jari Jolkkonen** pohti uskonnonvapauden asemaa suomalaisessa yhteiskun-

nassa Martinpäivän kirkkojuhlassa 10.11. Kuopion tuomiokirkossa. Taustalla olivat muun muassa uutiset klassisen barokkikonsertin perumisesta uusimaalaisessa koulussa ja gospel-konsertin aiheuttaman kärsimyskorvausten maksamisesta Hämeenlinnassa.

”Suomalaiset eivät pidä pakkouskonnosta, mutta eivät myöskään pakkouskonnottomuudesta. Nykyisin jalkimmäisestä on tul-

lut suurempi ongelma. Jos kuvittelemme uskonnonvapauden olevan sitä, että uskonto saa näkyä ja kuulua vain yksityiskotien ja tempelien suojassa, olemme valinneet neuvostoliittolaisen tulkinnan ’uskonnonvapaudesta’. Se ei ole aitoa uskonnonvapautta, vaan ideologista pakkouskonnottomuutta. Olemme kääntyneet itsevalitun tyhmyyden tielle. Tarvitaan korjausliikettä aidon vapauden, erilaisuuden

sietämisen ja vapautuneen monikulttuurisuuden tielle”, piispa Jolkkonen totesi.

Hänen mukaansa suomalaisessa koulumaailmassa ja oikeuskäytännössä on käännytty painottamaan negatiivista uskonnonvapautta. Tällöin uskonto koetaan vaarallisenä.

”Koko länsimainen lainsäädäntö ja arvoyhteisö perustuu nimenomaan positiivisen uskonnonvapauden suojelemiseen. On kiistaton-

ta, että nykyisessä kulttuuri-ilmastossa ja myös oikeusoppineiden tulkinnoissa korostuu negatiivinen uskonnonvapaus”, piispa totesi.

Hänen mukaansa kristillinen usko tukee ihmisen aitoa vapautta.

”Pakkouskonto on vastoin itse evankeliumia. Kristillisen uskon mukaan aito usko Jumalaan ja rakkaus lähimmäiseen voivat syntyä vain aidon vapauden ilmapirissä.” ●

Ruoka-apuun turvautuu maassamme yhä useampi. Arkistokuva.

Voisiko olla ruoka-avuton Suomi?

Ruoka-apu on hiljaa hyväksytty osaksi Suomea. Voisiko kuitenkin olla toisin?

Sini-Marja Kuusipalo teksti
Kirkon kuvapankki / Markku Pihlaja kuva

”Ruoka-apu on vapaaehtoisuuteen perustuvaa apua heikossa sosiaalisessa ja taloudellisessa asemassa oleville ihmisille. Se tarjoaa myös henkistä ja sosiaalista apua ja yhteyttä yhdistettynä hävikkiruuan jakeluun”, tutkija **Anna Sofia Salonen** tiivistää.

Salonen johtaa Itä-Suomen yliopistossa Utopioita ruokajonosta -tutkimusprojektia, jossa aprioidaan ruoka-avun roolia tulevaisuuden Suomessa.

Nykyisin ruoka-aputoimijoille ruoka tulee lahjoituksina kaupoista, tukuista ja tehtaista, ja valtaosa siitä on hävikkiuhan alla. Hallitus vaki-naisti ruoka-avun valtionavustuksen tänä syksynä.

”Se on tarkoitettu avun järjestämisestä aiheutuviin välittömiin kustannuksiin, ei ruuan tai työvoiman hankintaan”, Salonen huomauttaa.

Hätäavusta sementtiä

Tulevaisuutta visioiva tutkimus pureutuu myös ruoka-avun juuriin.

”Kirkon näkökulmasta köyhiä on autettu läpi historian, ja monet ruoka-aputoimijat ovat taustaltaan uskonnollisia. Nykyinen ruoka-apu tuli tässä mittakaavassa esiin 1990-luvun lamassa ja oli silloin uutta hyvinvointiyhteiskunnassa.”

Poikkeustilanteessa kirkko ja järjestöt ottivat auttamisesta kopin.

”Ajateltiin, että ruoka-apu on väliaikaista ja että hyvinvointivaltion oma rooli auttamisessa kasvaa. Näin ei kuitenkaan käynyt. Esimerkiksi 2000-luvulla syntyneille ruoka-avun tausta ei ole selvä, koska heidän aikanaan ruoka-apua on aina ollut.”

Pahoinvoivaan hyvinvointivaltioomme syntynyt avunmuoto uhkaa sementoitua yhteiskunnan perusteisiin.

”Avun tarve on pysynyt ja toiminta vakiintunut. Nyt on vaikea nähdä ruoka-avuton Suomi.”

Kestääkö hauras perustus?

Vaikka elintarvikealan ylijäämää on järkevää ohjata ruoka-apuun, on hävikki avun perustaksi arvaamaton.

”Välillä hävikkiruokaa voi tulla paljon, välillä vähän. Välillä se on monipuolista, välillä yksipuolista. Yhä useammin avun tarve on suurempi kuin hävikin määrä. Mitä tapahtuisi, jos hävikkiä ei syntyisikään?”

Ruoka-avun kasvot ovat eripuo-lilla Suomea. Toisaalla on monta avun luukkuja, toisaalla apua ei saa ollenkaan.

Niin ikään vapaaehtoistoimintaan nojatessaan ruoka-apu on haavoittuvaa: työkäsiä voi olla niukasti ja auttajat voivat olla hyvin iäkkäitä. Toisaalta ongelmia tuottaa järjestöjen rahoitus.

”On paljon haavoittuvuutta. Samalla monet ruoka-aputoimijat ovat yhteiskunnan voimavara ja tärkeitä ilmapuntareita. Mutta miten koko järjestelmä vastaa tarpeisiin ja kenen

on vastuu yhtäläisten oikeuksien taakamisesta?” Salonen kysyy.

Kansainvälisistä tutkimuksista tiedetään, että ruoka-apu ei takaa ruokaturvaa. Koska ruoka-apu on sattumanvaraista, ei sen turvin voi tehdä ravitsemuksen, terveyden tai kulttuurin ohjaamia valintoja.

Onko ruoka lahja vai oikeus?

Salosen mielestä ruoka-apu itsessään ei ylläpidä köyhyyttä. Esimerkiksi kirkossa on keskustelu, salliiko ruoka-apu valtion väistellä vastuutaan perustoimeentulon järjestämisessä ja köyhyyden vastaisissa toimissa.

”Ruoka-apu on merkki viheliäisestä pysyvistä köyhyydestä. Hävikkiruuan jakeluun yhdistettynä se kertoo hyväntekeväisyystaloudesta ja -yhteiskunnasta.”

Hyväntekeväisyystaloudesta ensisijaisilta markkinoilta jää yli ei-toivottuja ja -kysytyjä hyödykkeitä ja niitä jaetaan tarvitseville.

”Hyväntekeväisyisyhteiskunnassa apu perustuu tarjontaan ja lahjan antamisen logiikkaan eikä yksilön oikeuteen saada apua.”

Aiemman tutkimustyönsä perusteella Salonen tietää, että osalle ruoka-avun asiakkaista tilanteet ovat sosiaalisesti merkittäviä, osalle taas epämukavia tai leimallan kielteisiä. Kysymys on myös oikeudesta valita oma ruoka.

”Ruoka-avun asiakkaiden pitää ottaa, mitä sattuu olemaan.”

Joulun jälkeen purot kuivuvat

Joulun aika on omiaan korostamaan valinnanmahdollisuutta tai sen puuttumista sekä yltäkylläisyyden ja niukkuuden juopaa. Jouluna myös ruoka-avussa voi olla karnevaali.

”Joulun jälkeen purot kuivuvat kokoon. Kontrasti on jyrkkä ajal-

lisesti ja joulun runsautta vasten. Syrjäytyminen korostuu.”

Salonen arvostaa hyväntekemisen kulttuuria mutta tunnistaa sen rajallisuuden.

”Yksilöiden auttamishalu herää tietyissä kohdissa, mutta avun tarve on jatkuva. On myös ne, joita valtavirta ei halua auttaa. Vaatii aikamoista systeemiä auttaa tasaisesti ympäri vuoden. Tarvitaan rakenne, joka nousee oikeuksista eikä lahjoista.”

Aineellisen avun toisenlaisia tulevaisuuksia tehdään tämän päivän valinnoilla.

”Yhteiskuntamme on sitä vahvempi, mitä enemmän uskalletaan kuvitella vaihtoehtoja. Tässä hetkessä luodaan vastadiskurssia. Ei riitä se, mitä on nyt. Pitää ottaa huomioon ja keskiöön syrjään sysätyt ja yhteinen planeetta.” ●

RUOKA-APU SUOMESSA

- Ruoka-apua järjestää yli 1 000 yhdistystä, järjestöä, seurakuntaa ja muuta toimijaa.
- Ruoka-apuun arvioidaan turvautuvan noin 200 000 ihmistä vuodessa.
- Ruoka-apuun turvautuvien määrä ja avun tarve on jatkanut kasvuaan vuonna 2024 ja jaettavan ruoan saatavuus on heikentynyt.
- Pitkään jatkunut elinkustannusten nousu on näkynyt etenkin lapsiperheiden, maahanmuuttajien ja työssäkäyvien aikuisten ruoka-avun tarpeen kasvuna.

Lähde: Ruoka-avun tilannekatsaus 2024. Ruoka-apu.fi, Kirkkopalvelut ry.

Paljon onnea Kuopio!

Kuopion kaupunki täyttää ensi vuonna 250 vuotta. Juhlavuosi polkaistiin käyntiin 16. marraskuuta.

Heli Haring teksti
Hannu Korhonen kuva

Miksi juhlavuosi alkoi nimenomaan 16.11., Kuopion kaupungin markkinointijohtaja Kirsi Soininen?

”Juhlavuosi on kumppanuustapahtuma, jossa on lukuisia toimijoita mukana. Oli luontevaa, että samalla kun avattiin joulukausi, käynnistettiin myös Kuopion juhlavuosi. Kuopion kaupungin perustamispäivä on 17.11., joten juhlavuoden avaustapahtuma on ikään kuin virallisen syntymäpäivän etkot.”

Millaista ohjelmaa vuoden mittaan on tarjolla?

”Olemme saaneet 154 ohjelmaehdotusta eri toimijoilta tähän mennessä, joten skaala on laaja. Jotkin tapahtumat ovat sellaisia, että ne toteutettaisiin joka tapauksessa, mutta nyt ne vain puukeutuvat juhla-asuun. Sitten toki

on paljon ihan juhlavuotta varten suunniteltuja juttuja. Kulttuuritoimijat esimerkiksi järjestävät näytelmiä, konsertteja ja kuorotapahtumia.

Erytisenä kohteena ovat lapset ja nuoret, joita silmällä pitäen järjestetään erilaisia tapahtumia kouluilla.

Myös ev.lut. seurakunta on mukana omalla ohjelmallaan. Perheiden juhlamessu Tuomiokirkossa järjestettiin heti kärkeen 17.11. ja sellaiseen juhlavuosi myös päättyi marraskuussa 2025. Lisäksi on tulossa muun muassa kesägospelia satamatorilla ja erilaisia kirkkokonsertteja.

Ohjelma elää koko ajan ja uusia tapahtumia kehitellään. Ajantasaiset tiedot päivittyvät kuopio250.fi-sivustolle, jota kannattaa seurata.”

Huomioidaanko juhlavuosi muuten kuin erilaisina tapahtumina?

”Paikallista elinkeinoelämää on kannustettu tuottamaan juhlavuodelle tuotteita. Tässä vaiheessa on tiedossa, että joissakin ravintolassa on tarjolla juhlamenu. Ehkä nimikkolei-

vos ja juhla juomakin ovat tulossa. Olemme myös keränneet kaupunkilaisten tarinoita, joita päästään kertomaan vuoden aikana.

Tärkeintä on, että kuopiolaiset pääsisivät mahdollisimman paljon kokoontumaan yhteen ja kokemaan yhteisöllisyyttä. Tämä on nimenomaan kaupunkilaisten yhteinen juhla.

Toivomme myös, että saisimme kasaan hyvän ohjelman ja sen myötä Kuopio kehittyisi tapahtuma-kaupunkina. Uudet tapahtumainnovaatiot toisivat verotuloja ja vahvistaisivat Kuopion elinvoimaisuutta.” ●

Juhlavuoden avajaismessu Tuomiokirkossa.

KAMALA LUONTO

LYHYESTI

Rahoituksen leikkaukset uhkaavat nostaa maksuja

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokous lähettää valtioneuvostolle kannanottonsa esitetystä kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin tarkoitettun valtion rahoituksen leikkauksesta.

Valtion rahoitus on korvaus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnille ja seurakuntayhtymille annetuista yhteiskunnallisista lakisääteisistä tehtävistä. Kirkko vastaa kaikkien vainajien, myös kirkkoon kuulumattomien hautaamisesta. Lisäksi sen tehtävänä on pitää huolta laajan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja ylläpitä osaltaan väestökirjanpitoa.

Toteutuessaan hallituksen esitys laskisi pysyvästi kirkon valtiolta saamaa rahoitusta sille määrättyjen yhteiskunnallisten tehtävien hoidosta noin 20 miljoonalla eurolla.

”Vähennyksen kompensoiminen pelkästään hautaus-toimen maksuja korottamalla merkitsisi keskimäärin noin 400–1000 euron korotuksia nykyisiin maksuihin”, kirkolliskokous toteaa.

Kirkolliskokous painottaa, ettei kirkon valtiolta saama rahoitus kata nykyiselläkään seurakuntien lakisääteisten tehtävien koko kustannusta. Esitetty uusi lähtötaso korvaisi vuoden 2023 kustannusten perusteella arvioituna vain noin 52 prosenttia kokonaiskustannuksista, mitä ei enää voida kirkolliskokouksen mielestä pitää kohtuullisena.

Kirkolliskokouksen kannanoton mukaan kirkon yhteiskunnallisten tehtävien valtion rahoituksen esitetty leikkaus rikkoisi perustuslakia. Se myös heikentäisi yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta tärkeää toimintaa ja uhkasi nostaa hautaus-toimen maksuja.

Virsiperinteen tutkija palkittiin

Luterilaisen Kulttuurin Säätiön tunnustuspalkinto ojennettiin perinteisessä Martinpäivän kirkkojuhlassa emeritusprofessori **Reijo Pajamolle** tämän pitkäaikaisista ansioista suomalaisen virsiperinteen ja kuorolaulun tutkijana ja kehittäjänä. Säätiön hallituksen puheenjohtaja piispa **Jari Jolkkonen** luovutti tunnustuspalkinnon Kuopion tuomiokirkossa sunnuntaina 10.11. pidetyssä Martinpäivän kirkkojuhlassa.

Virsikirja täyttää tänä vuonna 500 vuotta. Ensimmäinen virsikirja, niin sanottu Achtliederbuch, julkaistiin Saksassa 1524 uskonpuhdistaja **Martti Lutlerin** myötävaikutuksella. ●

*Sunnuntain
kirkko
sinua varten*

Kirkossa aika pysähtyy ja ikuisuus puhuu. Jumala herättelee pohtimaan ja oivaltamaan.

Kari Kuula teksti
Tuija Hyttinen kuva

Kävin eräänä sunnuntaina kirkossa. Mutta miksi, joku ihmettelee. Kirkonmenothan ovat tylsiä. Kuolettavan pitkävetisiä.

Ehkä joskus. Ja niin pitääkin. Sirkukseen mennään viihtymään ja telkkarilla tapetaan aikaa. Kirkossa pysähdytään ja hiljennytään.

Siihen tarvitaan tilaa ja rauhaa. Urkujen lempeä sointi ottaa syliin, virren rauhallinen poljento lupaa, ettei nyt ole kiire minnekään. Sama hiljaisuuden tarve saa monet sanomaan, että metsä kirkkoni olla saa. Sielläkin aika pysähtyy ja ikuisuus puhuu.

Ikuisuus eli Jumala puhuu useimmiten kuiskaten. Huutaminen pakottaa pelolla, kuiskaaminen suostuttelee seuraamaan. Jotta kuiskauksen kuulee, on pysähdyttävä kuuntelemaan.

Siksi jumalanpalveluksen tempo on useimmiten lempeän rauhallinen. Ihmiselle luodaan sisäinen kupla, jonka kaikukopassa voi kuulla Jumalan puhuvan juuri minulle.

Onko se niin vakavaa?

Puhuu kirkossa ihminenkin. Pappi pitää saarnan. Selittää Raamatun tekstiä ja auttaa ymmärtämään uskon salaisuuksia.

Tarinan mukaan puhekouluttaja neuvoi pappeja saarnaamaan:

”Tehän kerrotte ilosanomaan taivaan valtakunnasta. Antakaa sen näkyä olemuksestanne ja kuulua äänestänne. Antakaa käsienne liikkuva ja hymyilkää riemullisesti.”

”Entä kun puhumme kadotuksesta”, kysyi eräs pappi.

”Silloin voitte olla omia itsejänne”, kouluttaja neuvoi.

Tottahan se on, että kirkon menot ovat totisen tuntuisia. Voisi niissä olla enemmänkin iloa.

Toisaalta saarnoissa käsitellään usein suuria ja vakavia asioita. Ja kirkkoon on tullut ihmisiä monenlaisten kuormien kanssa. Rukouksissa vuodatetaan maailman kivut Jumalan eteen.

Siksi kevyt leikinlasku ja viihdyttävä rupattelu särähtää sunnuntai-kirkossa, ainakin jos sitä on kovin runsaasti. Se jättää lopulta olon tyhjäksi ja petetyksikin. Minua kyllä viihdytettiin, mutta en saanut mitään syvempää.

Sisätyöreissu kirkkoon

Saarnaa on osattava kuunnella oikein. En mieti, mitä pappi on nyt ajatellut tai keksinyt. Kuuntelen saarnaa oman jumalasuhteeni va-

lossa. Mitä Jumala haluaa puhua minulle sen kautta? Mihin hän herättelee minua? Millä hän rohkaisee tai lohduttaa minua?

Välillä keskittymiseni herpaantuu. Keskittymiskäyrän kuuluukin aaltoilla sunnuntai-kirkossa. Välillä ollaan mukana ja sitten humpsahdetaan miettimään omia asioita. Siinä mietiskellessä voi nimittäin hyvinkin oivaltaa jotakin kirkasta

”

Mihin Jumala herättelee minua?

Joskus yksi saarnan ajatus laittaa ajatukseni laukalle. ”Oman elämän valheet”, pappi sanoo. Sanat kolahtavat. Lopetan kuuntelun ja alan miettiä. Miten minä petän itseäni? Missä luulen itsestäni enemmän kuin on totta? Milloin olen ohittanut läheisen, kun häntä olisi pitänyt huomioida?

Sydämeistä ihan kirpaisee, kun katson peiliin oikein kunnolla. Hätkähdän ja havahdun, kun tajuan itsestäni jotakin tärkeää. Ja teen samalla päätöksen. Huomaan jatkossa toiset paremmin. En ole niin täynnä itseäni. Auta minua siinä, hyvä Jumala.

Näin sunnuntai-kirkko toimii. Pienestä kasvaakin suurta. Kirkossa käyntiä voikin kutsua sisätyöreissuksi. Se laittaa joskus sisäistä maailmaa uuteen järjestykseen.

Heittäydytään pyhään leikkiin

Vaihtelu tekee hyvää myös kirkkomatkoille. Siksi seurakunnissa pidetään perusjumalanpalvelusten lisäksi monenlaisia erityiskirkkoja. Kaikkein vakiintuneimpia ovat lapsia huomioivat perhemessut ja kevyemmän musiikin varaan rakentuvat tuomasmessut.

Lasten kirkot voivat hoksauttaa aikuistakin aivan uudella tavalla. Kun uskon kysymyksistä puhutaan lasten tasolla, niistä voi huomata sellaista, joka jäi ennen pimentoon.

Jeesuksen mukaan taivasten valtakunta kuuluu lasten kaltaisille. Hän tarkoitti lapsen kykyä unohtaa

konkreettinen maailma ja heittäytyä leikkiin, jossa pelataan aivan omilla säännöillä.

Usko toimii samalla tavalla. Siinäkin tarvitaan seikkailevaa mielikuvitusta. Usko vaihtaa arjen pelisääntö toiseen. Se astuu toisenlaiseen todellisuuteen, jossa kaiken takana vaikuttaa hyvä Jumala, jolle minä puhun ja jolla on asiaa minulle.

Kirkkosaliin kävely symboloi minulle tätä uskon askelta. Jalkani vievät minut pyhään huoneeseen ja samalla sisimpäni siirtyy näkyvää todellisuutta suurempaan maailmaan.

Sammunut kipinä voi herätä

Toki kirkkoon astuva kokee myös epävarmuutta ja uskon heikkoutta.

Apostoli Tuomas sanoi kerran, ettei hän usko ylösnousseeseen, ellei hän omiin silmiin näe tätä. Tämä pyyntö teki Tuomaasta kaikkien epäilijöiden edustajan. Sen pohjalta tuomasmessukin sai nimensä.

Sitä tehtäessä ajatellaan erityisesti uskossaan horjuvia etsijöitä. Heitä, jotka kirkkoon tullessa sanovat, etten tiedä uskonko mihinkään. Enkä osaa rukoilla. Mutta jokin sisäinen ikävä vetää minua Herran huoneeseen.

Herran huone onkin oikea paikka uskonsa kadottaneelle. Häntä kantaa siellä muiden usko. Hän voi nojata toisten rukouksiin, jos oma sydän ei liiku oikein mihinkään.

Joskus tämä tuntuu sunnuntai-kirkon parhaimmalta annilta. Siellä asetutaan vuosituhantiseen uskontradition ketjuun. En todellakaan ole yksin Jumalani edessä, vaan yhdesä muiden kanssa. Sen tajuaminen herättelee jo sammunutta kipinää eloon.

Jeesus sormien välissä

Epäilevä Tuomas pyysi saada koskettaa Jeesusta. Se on mahdollista sunnuntai-kirkossa. Voit tehdä sen aivan omin sormin.

Yllättävä väite perustuu Jeesuksen omaan lupaukseen. Hän nimittäin käski oppilaidensa viettää ehtoollista. Syödä viiniä ja juoda leipää yhdessä. Silloin tapahtuu läsnäolon ihme. Leipä ei olekaan tavallista leipää, vaan Kristuksen ruumis, ja viinistä tulee Kristuksen verta.

Niitä ei pidä ajatella konkreettisesti ruumiina ja verenä. Kaksoisilmaus viittaa ihmiseen elävänä olentona: olemme ruumis ja veri. Ilmaus Kristuksen ruumis ja veri tarkoittaa, että näissä aineissa on läsnä Kristus itse. Leipän ja viinin kautta otan vastaan Kristuksen persoonan.

Siksi sunnuntai-kirkossa voi kos-

kettaa Kristusta ja toteuttaa Tuomaan toiveen.

Ja vaikka en uskoisi koko juttuun, Kristus on silti läsnä. Tästä syystä ehtoollinen koetaan niin hoitavana. Jos en saa sisimpääni liikahtamaan taivasta kohti, käsi osaa ottaa vastaan leivän ja suu viinin. Ja niiden kautta taivaan lahjat.

Siksi käyn kiitollisin mielin ehtoollispöytään. Haistan ilmassa leijuvan viinin tuoksun. Sekin on merkki Jumalan läsnäolosta. Tuoksua ei näe, vaan tajuamme sen toisella aistilla, hajuistilla.

Myös Jumalaa varten ihmisellä on oma aisti: sitä kutsutaan uskoksi. Uskonaistiksi. Se on eräänlaista aavistusta. Kaipautta. Ikävää. Joskus kiukkuakin. Kiukkuu siitä, että Jumala kätkeytyy eikä tee itseään ilmeisemmäksi. Järki ei häntä tavoita, mutta silti sydän avautuu hänelle.

”

Sunnuntai-kirkossa voi koskettaa Kristusta.

Kohti toisenlaista kirkkosalia

Pappi sytyttää kaksi kynttilää vainajien muistoksi. Toinen nukkui pois nuorempana, toinen kypsässä iässä.

Se muistuttaa minua oman elämäni rajallisuudesta. En silti laske mahdollisia jäljellä olevia vuosia, vaan kiitän kaikesta, mitä olen saanut kokea. Elämälle kiitos, sain siltä paljon.

Sain toki haavojakin. Mutta ne parannetaan kerran.

Näin sunnuntai-kirkko lupaa. Viimeisen portin takana avautuu toisenlainen kirkkosali, enkelten ja perille päässeiden maailma. Siellä kaikki on hyvin ja kauniisti.

Kirkko päättyy ja pappi kutsuu kirkkokahville. Suloinen kutsu. Siellä tapaisi kivoja ihmisiä. Jätän kuitenkin tällä kertaa väliin. On kiire kotiin, parhaimpaan paikkaan. ●

Juhlakauden kynnyksellä

Virallisia Kuopio 250 -juhlavuoden avajaisia vietettiin kauppatorilla 16.11. joulukauden avajaisten yhteydessä.

Kalakukko ja pastori Kirsi Perämaa kohtasivat torilla.

Minna Siikaniva teksti
Minna Siikaniva ja Hannu Korhonen kuvat

Ohjelmassa oli muun muassa kaupunginjohtajan tervehdys, kuoroesitys, joulukuusen valojen sytytys, valoesitys ja ilotulitus.

Kuopion ev.lut. seurakunnat jakoivat torilla kirkon joulukalantereita ja kanttori **Ossi Jauhiainen** oli säestämässä kuoroesityksiä.

Perheiden juhlamessu

Kuopio 250 vuotta Perheiden juhlamessu järjestettiin Kuopion tuomiokirkossa sunnuntaina 17.11. Messun saarnassa keskustelivat

Männistön seurakunnan kirkkoherra **Sanna Husso** ja Kuopion kaupungin markkinoitijohtaja **Kirsi Soininen**. Liturgina toimi **Kirsi Perämaa** ja kanttorina **Vesa Kajava**.

Musiikista vastasivat Alavan ja Männistön seurakuntien lapsikuorot sekä Kalevalan, Snellmanin ja Haapaniemen koulujen musiikkiluokkalaiset. Tilaisuutta elävöittivät myös tanssitaiteilija **Leena Keizer** ja pianisti **Viljami Viippola**.

Messun jälkeen lapsilla oli mahdollisuus tutustua puuhapisteisiin ja kirkonmäellä tarjottiin mehua ja makkaraa. Kirkon jouluka-

lenterit olivat jaossa myös perhemessussa.

Omien ajatusten äärellä

Kalenterin luukkutekstien kirjoittaja esseisti, kirjailija **Antti Nylén** on käsitellyt tuotannossaan laajasti uskonnollisia, filosofisia ja yhteiskunnallisia teemoja. Joulukalenterin teksteissä näkyy syvälinen perehtyminen joulun sanomaan. Tekstit kutsuvat jokaista pysähtymään omien ajatusten äärelle.

"Joulu on paradokseja täynnä. Sen ytimessä on kaikkein ihmeellisin ja samalla luonnollisin asia: lapsi syntyy. Joulu on alku, joka

tulee aina uudelleen. Ei tule maailmanloppua. Joulua ei tarvitse toivoa eikä pelätä. Se tulee meidän tunteistamme ja myös meidän hyvydestämme riippumatta. Joulussa, jouluna, tihentyy armon todellisuus", Nylén sanoo.

Joulukalenterin kuvaus on perinteisen ja modernin joulukuvaston yhdistelmä. Tänä vuonna joulukalenterin kannessa nähdään persoonallista energiaa hehkuva enkeliteemainen kaupunkikuva, joka on kuvittaja, lastenkirjailija **Ilja Karsikkaan** kädenjälkeä.

Myös somessa aukeaa joka päivä videoluukku, jos-

sa tekstien kirjoittaja Antti Nylén pohtii tekstin sisältöä kyseisen elämyksen laajentaen.

Luukkujä pääsee avaamaan Kuopion seurakunnat -sometileillä Facebookissa ja Instagramissa sekä osoitteessa kirkonjoulukalenteri.fi. ●

KOLUMNINI
Sirpa Kähkönen

Saunan ja avannon aikataskuissa

Kirjailija **Auli Viitala** vertasi Kirkko ja kaupunki -lehden haastattelussa (15.11.2024) rukousta saunaan. "Jokin siinä rituaalissa rentouttaa, vaikka en ihan tiedä, miksi."

Tämä on hienosti sanottu. Teologi **Owe Wikström** ilmaisee jotain samaa teoksessaan Häikäisevä pimeys kuvaamalla yksinäisyyden tarvetta, että se on "vapaaehtoisuuteen perustuvaa yksinäisyyttä, jossa ihminen voi tavoittaa oman itsensä".

Itselleni aamuvorhainen saunominen, uiminen kylmässä merivedessä ja hiljainen mietiskelyhetki saunan päätteeksi kynttilänvalossa on luonut syvyyttä arkiseen viikkoon. Koska saunon paikalle niin varhain, olen yleensä

pienen helsinkiläisen saunan ensimmäinen ja ainut asiakas ja saan olla lauteilla aivan yksin.

Mihin tarvitsen tätä yksinäisyyden rituaalia, kun myös elän yksin? Ymmärtäisin, että pysähtyminen ja keskittyminen vaativat selkeitä paikkoja ja toimia, joiden avulla astutaan aktiivisuudesta mietiskelyyn. Owe Wikström puhuu kirjassaan aikataskuista, jotka antavat aktiiviselle ihmiselle mahdollisuuden kokea elämä voimakkaana ja täydesti.

Saunassa käymällä on Suomessa perinteisesti päätetty työviikko. Sauna on vahva siirtymärituaali aktiivisuudesta rauhaan. Useimmat saunojat arvostavat hiljaisuutta. Saunassa ruu-

miin ja sielun yhteys löytyy luonnostaan; hämärässä lämmössä voi keskittyä kuuntelemaan sisintään.

Talviuimarit tietävät myös, että kylmä vesi tarjoaa paitsi ruumiillisen myös henkisen elämyksen. Avannossa käynti herättää ihmisen aistimaan itseään ja ympäristöään erityisen voimakkaasti. Jäisen veden puraisun jälkeen kehossa humahtaa voimakas olemassa ja elossa olemisen tunne. Lämpimän ja kylmän aistimukset tuottavat tyynen jälkihehkun ja olemisen rauhan.

Sisäisen rauhan ja tyyneyden tuottajana sauna voi muistuttaa rukousta. ●

KIRKONKIRJAT

Kastetut

Tuomiokirkkoseurakunta
Havu Eeli Mikael Rissanen
Heili Orvokki Ralli
Seela Marjatta Isokuortti

Alava

Ilona Alma Nissilä
Luukas Eemil Alexander
Oittinen
Lyydia Hilja Matilda
Rannankari
Olivia Bea Adele Hiltunen
Pihla Usva Aurora Kinnunen

Järvi-Kuopio

Eevi Vivian Wilhelmiina
Kiimalainen, Juankoski
Emma Katariina Silta-aho,
Tuusniemi
Eelis Edvard Nenonen,
Vehmersalmi
Elias Viljami Putkonen,
Riistavesi
Nelli Tyne Johanna
Möykkynen, Nilsinä
Tuukka Eemi Samuel
Leskinen, Juankoski

Aada Kerttu Sylvia Rissanen,
Riistavesi
Eemil Martti Juhani
Vänttinen, Riistavesi
Hilla Aurora Hiltunen,
Riistavesi
Mette Matilda Miettinen,
Juankoski

Kallavesi

Amelia Iris Lilian Parkkari
Eino Artturi Poikkimäki
Ilona Kirsi Johanna Sirvio
Julius Martti Juhani Laitinen
Kerttu Cecilia Suihkonen
Matilda Tyne Tuulia
Pelkonen, Karttula
Mila Kaarina Johanna
Hartikainen
Milena Saimi Inari Korhonen
Oiva Iivari Arola
Pauli Leino Verner
Julkunen
Selina Aino Maria Liukkonen
Veini Vinski Ilmari Rissanen
Viena Josefiina Sivonen

Männistö

Jiri Niilo Olavi Holopainen
Torsti Onni Väyrynen

Puijo

Juho Pentti Kalervo Raittila
Toivo Onni Ilmari Kokkonen
Veikko Eino Ilmari
Kankkunen
Vili Urho Jalmary Toivola
Vilja Aino Eliisa Muola

Siilinjärvi

Minea Elisa Aurora Puhakka
Urho Olavi Venäläinen
Jenni Aune Maria Miettinen
Reino Eero Petteri
Heiskanen
Olivia Aino Aulikki
Rautiainen
Viljami Veikko Teodor Piippo

Kuolleet

Tuomiokirkkoseurakunta
Terttu Mirjam Huurre 100
Helga Amalia Valta 98
Soili Sinikka Ruotsalainen 94
Väinö Föhr 94
Matti Kalevi Pöyhönen 93
Ossi Jaakko Antero
Rissanen 86
Pentti Ilmari Rissanen 79
Pirkko Liisa Kuoppa 79
Sinikka Mirjami Jussila 73
Jouko Viljo Ensio
Asikainen 72
Leena Sinikka Purhonen 72
Marja Liisa Rynnänen 69
Matti Juhani Kröger 69
Irja Elina Sivulahti 68
Ari Pekka Sarasjärvi 54

Alava

Pertti Kalervo Kaisto 95
Anja Eliina Leinonen 94
Ismo Tuomas Sihvonen 88
Anna Majja Korhonen 86
Risto Reino Juhani
Miettinen 84

Järvi-Kuopio

Anna Orvokki Räsänen 92,
Kaavi
Pentti Kalervo Tikkanen 79,
Nilsinä
Timo Olavi Smolander 78,
Tuusniemi
Pentti Olavi Holopainen 67,
Kaavi
Alli Annikki Ruotsalainen 90,
Nilsinä
Elsa Maria Räsänen 88,
Tuusniemi
Raimo Olavi Mustonen 80,
Kaavi
Lauri Tapani Miettinen 79,
Juankoski
Alma Maria Pirinen 93, Kaavi

Liisa Annikki Hartikainen 93,
Nilsinä
Antti Ilmari Kaikkonen 92,
Riistavesi
Eeva Annikki Huusko 86,
Tuusniemi
Sulo Antero Lipponen 81,
Juankoski
Eeva Kaarina Kainulainen 68,
Nilsinä
Seija Sinikka Timonen 65,
Tuusniemi
Seppo Juhani Räsänen 61,
Tuusniemi
Hannes Hirvonen 90, Nilsinä
Arvi Vilho Johannes
Parviainen 85, Vehmersalmi
Matti Reino Juhani
Antikainen 78, Vehmersalmi
Veikko Olavi Miettinen 74,
Muuruvesi
Marja-Liisa Hämäläinen 69,
Nilsinä

Kallavesi

Helvi Annikki Rusanen 97,
Karttula
Eila Inkeri Hyvärinen 93,
Karttula
Maire Suhonen 92
Elli Mirjam Karttunen 91
Sylvi Maria Korhonen 89,
Maaninka
Hilkka Annikki Kesti 87,
Maaninka
Anja Orvokki Rautiainen 86
Osma Johannes Harjunen
86
Sisko Majja Liisa
Kolehmainen 83
Aira Tuulikki Niskanen 80
Pauli Kullervo Nissinen 77,
Karttula
Lea-Liisa Anneli Mattila 75
Hannu Martti Sakari

Hyvärinen 70
Airi Anneli Tirkkonen 69
Juha Martti Lapveteläinen
64, Karttula
Ossi Johannes
Laukkanen 58

Männistö

Terttu Hellevi Kaipio 95
Saimi Tellervo Parviainen 93
Toini Elina Nykänen 87
Aino Elisabet Alatalo 86
Eila Maria Rissanen 86
Arto Tapani Tuomainen 77
Pirjo Tuulikki Kantelinen 77
Tuula Anneli Väänänen 76
Riitta Annikki Juutilainen 75
Pirjo Tuulikki Kärppä 62
Aki Matias Nyyssönen 28

Puijo

Toini Inkeri Tirronen 97
Elvi Eine Leppänen 95
Pirkko Tellervo Jauru 88
Lauri Matti Kurvi 85
Saimi Sinikka Hiltunen 85

Siilinjärvi

Veikko Antero Juvonen 88
Mika Juhani Ålander 55
Jukka Antero Miettinen 61
Timo Antero Korhonen 79
Bertta Annikki Oinonen 95
Raimo Antero Väänänen 84
Anna-Liisa Väänänen 72
Airi Annikki Leskinen 90
Sirkka Katri Mirjami
Liukkunen 78
Olga Kaarina Toiviainen 90
Eila Kyllikki Hujanen 88

*Tule,
laupeuden Herra!
Kukista sydäntemme
julmat valtiaat,
ahneus ja katkeruus.
Anna Isäsi valtakunnan
virrata keskellemme.
Anna sisimpämme
aueta riemuvuotesi
tulolle.
Aamen.*

SANALLISTA

1. adventti

"Kohotkaa korkeiksi, portit, avartukaa, ikaikaiset ovet! Kirkkauden kuningas tulee. Kuka on kirkkauden kuningas? Hän on Herra, väkevä ja voimallinen. Hän on Herra, voiton sankari.

Kohotkaa korkeiksi, portit, avartukaa, ikaikaiset ovet! Kirkkauden kuningas tulee. Kuka on kirkkauden kuningas? Kirkkauden kuningas on Herra Sebaot!" Ps.24:7-10

Päivän voitto yöstä

SYKSYLLÄ SAIN viettää ihanan hetken hiljaisuudessa Kuopion satamassa. Ruska oli kauneimmillaan ja aurinko paistoi häikäisevän kirkkaasti. Koen maailmaa paljolti musiikin kautta, ja nytkin alkoi soida päässä **Pekka Simojoen** laulu: "Taivas, josta näemme unta, valon valtakunta, Kristus meidän kanssamme! Kuinka häikäisevän kirkas, huikaisevan kaunis, ihmeellinen maa on se!"

KIRKKAUS JA VALO ovat paljon esillä Raamatussa. Täällä pohjoisessa emme pimeään vuodenaikana pääse kovin usein kokemaan häikäisevää kirkkautta. On jännittävää ajatella, miten erilaista taivaassa sitten onkaan, kun yötä ei enää ole ja Kristus, kirkkauden kuningas, loistaa valoaan. Samalla kun nyt adventin aikaan odotamme joulua ja Jeesuksen syntymää maan päälle, samalla kristikuntana odotamme sitä päivää, kun Jeesus tulee kirkkaudessaan. Kristuksen toinen tuleminen on päivän koitto pitkän yön jälkeen. Hän on se häikäisevän kirkas auringonnousu!

1. ADVENTIN epistolassa Roomalaiskirjeen 13. luvussa todetaan: "Yö on kulunut pitkälle, päivä jo sarastaa. Hy-lätkäämme siis pimeyden teot ja varustautukaamme valon aseihin." Kirkkauden kuningas Jeesus on itse puhdas synnistä. Hänen valonsa paljastaa meidän vajavaisuutemme, emme pysty kätkemään häneltä mitään. Hän on kuitenkin täydellisellä uhrillaan tehnyt meidät vanhurskaiksi, Jumalalle kelpaaviksi. Kiitos Jeesus! ●

Eeva-Leena Ahopelto

Diakoniatyöntekijä, Järvi-Kuopion seurakunta

**Mainosmyynti
Sanna Kiiveri-
Haverinen**

050 433 0153

sanna.kiiveri-haverinen@hillagroup.fi
Seuraava julkaisupäivä 18.12.,
varaukset 4.12. mennessä.

hilla
group

**M3 KUOPION
MUUTTO &
KULJETUS**

- Muutot
- Kuljetukset
- Kuolinpesien tyhjennykset
- Muuttolaatikoiden vuokraus

Puh. 040 127 1748

info@kuopionmuuttojakuljetus.fi
www.kuopionmuuttojakuljetus.fi

**KIVI
PAJA** *Kiven
Kauneutta
Kunnioittaen*

20-vuotta

- Lisänimen kaiverrustyöt
- Hautakivet ja entisöintityöt
- Pronssituotteet, Kivilyhdyt
- Paikallista palvelua

Kivipaja Sari Kämäräinen
Paja/toimisto:

Jääskelänkatu 1, 70780 Kuopio
myynti@kivipajasarik.fi
www.kivipajasarik.fi
puh. 050 575 0004

**Tervetuloa
verenluovutukseen**

Veripalvelu Kuopio

on muuttanut uusiin tiloihin
Kauppakeskus Minnan
2. kerrokseen.

Aukioloajat:
ti ja to 11–18
pe 10–17

Varaa aika veripalvelu.fi tai
tule kysymään vapaita aikoja.
Täytä terveystarkastus etukäteen!

Otathan mukaan ajokortin tai
virallisen henkilötodistuksen.
Info 0800 0 5801

Punainen Risti
Veripalvelu

Ortodoksia ja karjalaisia sekä muita kansainvälisiä

JOULUHERKKUJA

Kuopion ortodoksisen seurakunnan seurakuntatalissa
(Snellmaninkatu 8) lauantaina 14.12. klo 11.00 alkaen.

Myytävänä perinteisiä joulun leivonnaisia,
laatikoita, piirakoita ym.

Arpajaiset. Tarjolla kahvia ja pullaa!

Tervetuloa!

KUOPIO

Kuopion kaupungin

**Itsenäisyyspäivän
juhla 6.12.2024**

Kuopion Musiikkikeskus

13.00 Kaikille avoin itsenäisyyspäivän juhla
(konserttisalissa paikkoja on rajoitetusti)

Tilaisuudessa on tulkkaus suomalaiselle viittomakielelle. Juhlassa pyydetään käyttämään tummaa pukua ja kunniamerkkejä. Juhlan järjestää: Kuopion kaupunki yhteistyössä Kuopion konservatorion kanssa. Musiikkikeskuksen kahvio on avoinna klo 12-13.

Juhlan ohjelma ja muut Kuopion itsenäisyyspäivän tapahtumat: kuopio.fi/itsenaisyyspaiva

HAUTAUSTOIMISTO

Länsivuori

Savonkatu 25, Kuopio
Puh. 017 261 6531, 040 512 1035
www.lansivuoriky.fi

**HAUTAKIVET
SUORAAN VALMISTAJALTA**

VARPAISJÄRVEN GRANIITTI OY
Savonkatu 24, Ollinpuisto,
Kuopio, puh. 017 263 3408
Graniitintie 7, Varpaisjärvi
puh. 017 771 811

*Myös lisänimen kaiverukset
ja kiven entisöinnit*

**PESULA
PYYKKISATAMA**

Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio
Puh. (017) 263 3128
Leväsentie 21, 70780 Kuopio
Puh. 044 989 4592
pyykkisatama.fi

**APUA ASIAKIRJOJEN
LAADINTAAN**

Perunkirjoitukset, veroilmoitukset,
edunvalvontavaltuutukset ja testamentit
sekä erilaisten lomakkeiden täyttö.
Kysy tarjous!

Kuopion Invalidit ry.

Savonkatu 16, puh. 0440 378 451
toimisto@kuopioninvalidit.fi

*Haluaisitko tehdä
vapaaehtoistyötä,
jolla on merkitystä?*

**Päivystäjäksi
Kirkon keskusteluapuun**

**Vuoden 2025 vapaaehtoisten päivystäjien
koulutus alkaa tammikuussa.**

Tarjoamme:

- merkityksellisen vapaaehtoistehtävän
- valmennuksen tehtävään
- oman päivystysryhmän tuen

Edellytämme:

- vaihtelovallisuuden ja nimettömyyden noudattamista
- tällä hetkellä tasapainoista elämäntilannetta
- yhteydenottajan kunnioittamista
- mahdollisuuden päivystää n. 3 h/kk

Ota rohkeasti yhteyttä!

Palveleva puhelin: Risto Tabell, risto.tabell@evl.fi,
040 4848 485 (voit jättää vastaajaan soittopyynnön)

Palveleva Chat: Sirpa Nummenheimo,
sirpa.nummenheimo@evl.fi, 040 484 8484
(voit jättää vastaajaan soittopyynnön)

evl.fi/kirkonkeskusteluapu

KIRKON KESKUSTELUAPU

**Suosituimmat
artikkelit ja
arkistojen aarteet**

Avainsanat auttavat löytämään verkkolehdestä juuri
sinua kiinnostavat aiheet, ja löydät luetuimmat jutut
helposti.

Tilaa uutiskirje

Uutiskirjeemme tarjoaa tuoreet jutut ja arkistojen
aarteet suoraan sähköpostiisi lehden julkaisupäivä-
nä. Tilaaminen ei maksa mitään, ja voit peruuttaa
tilauksen milloin haluat.

Anna palautetta

Vinkkaa mielenkiintoisia juttuaiheita tai anna
palautetta.

**Arkihuolesi
kaikki heitä**

Löydä joulun tapahtumat
kuopionseurakunnat.fi/joulu

KIRKKO & KOTI
www.kirkkojakoti.fi

Betlehemin rauhantuli valaisee myös Kuopiossa

Rauhantulen voi noutaa kotiin kirkolta.

Tänäkin vuonna rauhantulen on määrä kulkea Betlehemistä halki Euroopan myös Suomeen ja Kuopioon. Tulenliekin kuljettavat partiolaiset kynttilästä kynttilään, ihmiseltä ihmiselle.

Kuopiossa rauhantuli kulkee kirkosta kirkkoon torstaista 12.12. alkaen. Tuolloin kello 18 Tuomio-kirkossa lauletaan Järvi-Suomen Partiolaisten ja Kuopion seurakuntien järjestämät Kauneimmat Joululaulut. Tilaisuudessa on mukana piispa **Jari Jolkkonen**. Tilaisuuden pääätteksi rauhantuli vietään Alavan, Pyhän Johanneksen, Kallaveden,

”

Rauhan Jumala, näytä meille, millä tavoin voimme rakentaa rauhaa.

Muuruveden ja Nilsin kirkkoon.

Puijon kirkolle rauhantuli saapuu Isolla padalla -puuropäivään, joka järjestetään 12.12. klo 15–19.

Rauhantulen voi adventti- ja jouluaikaan noutaa kirkosta tai sen pihalta omaan kynttilälyhtyyn viestimään rauhasta ja rukouksesta. ●

Lue lisää:
kuopionseurakunnat.fi/rauhantuli

LUOTTAMUSHENKILÖ

Anu-Kaisa Ruponen
Järvi-Kuopion seurakunta

3 KYSYMYSTÄ

1. Miksi haluat toimia luottamushenkilönä?
2. Mitä arvostat seurakunnassasi?
3. Miten haluaisit kehittää seurakuntasi toimintaa?

Talous asettaa haasteita

1. Seurakunnassa vaikuttaminen alkoi kiinnostaa minua Järvi-Kuopion seurakunnan perustamisen jälkeen. Järvi-Kuopion seurakuntaan yhdistettiin useita pienehköjä itsenäisiä seurakuntia ja toimintakulttuuri haki vielä muutoaan. Asetuin ehdolle luottamushenkilöksi, koska minua kiinnosti seurakunnan toiminnan kehittäminen sekä myös sen asemoituminen isompaan organisaatioon, seurakuntayhtymään.

2. Seurakunnissa tehdään paljon tärkeää työtä eri ikäisten ihmisten parissa. Erityisen tärkeänä pidän lapsi- ja nuorisotyötä sekä

diakoniaa. Myös yhtymän yhteisillä työaloilla on tärkeitä tehtäviä, kuten sairaalasielunhoito. Omassa työssäni näen, kuinka sairaalapastorit kohtaavat ihmisiä elämän perimmäisten kysymysten äärellä.

3. Oman seurakunnan toiminnan kehittäminen huomioiden talouden realiteetit on haastava tehtävä. Jumalanpalvelukset ovat seurakuntamme toiminnan runko. On pohdittava, miten saisimme uusia ihmisiä mukaan toimintaan. Olen iloinen siitä, että seurakunnissa on ympäristöasioihin kiinnitetty huomioita. ●

KIRKKO & KOTI

Kuopion ja Siilinjärven seurakuntalehti

111. vuosikerta
(aiemmin julkaistiin nimellä Siunausta koteihin)

Seuraava numero 18.12.2024

www.kirkkojakoti.fi

Julkaisija Kuopion ev.lut. seurakunnat

Viestintäpäällikkö, päätoimittaja
Minna Siikaniva, puh. 040 4848 273,
minna.siikaniva@evl.fi
Toimitus kirkkojakoti@evl.fi

Taitto Tuija Hyttinen

Ilmoitukset Sanna Kiiveri-Haverinen,
puh. 050 433 0153
sanna.kiiveri-haverinen@hillagroup.fi

Paino Sanoma Manu Oy

Jakelu Suomen Suoramainonta Oy

Painos 73 000 kpl

ISSN 2954-1964

Mitä tehdä jos lehti ei tule?

Jakelupalaute puhelimitse
029 001 0042
maanantaisin ja torstaisin klo 9–16.

Jakelupalaute verkossa
jakelupalaute.fi

Palvelemme teitä kaikissa hautausjärjestelyihin liittyvissä käytännön asioissa luottamuksella, yksilöllisesti ja ammattitaidolla

Toimialueena Kuopion seutu ja lähikunnat

Iltaisin ja viikonloppuisin
puh. 040 585 0456

toimisto@hautaustoimistoparviainen.fi

www.hautaustoimistoparviainen.fi

**Hautaustoimisto
Parviainen Oy**

Savonkatu 18 | 70110 Kuopio | ma-pe 9-16 | puh. 017 261 3771

Suru on hitaasti vaalenevia varjoja...

**Hautaustoimisto
J. NURRO OY**

Kauppakatu 55-57, KUOPIO, puh. 040 505 6287
hautaustoimisto@nurro.fi www.nurro.fi

Perunkirjoitukset, perinnönjaot, testamentit ym.

**ASIANAJOTOIMISTO
ESA AIRAKSINEN**

Vuorikatu 26 A, 4. krs, Kuopio
050 3522516, www.esairaksinen.fi

ASIANAJOTOIMISTO
KOLARI & CO

Henkilökohtaista palvelua mm.
perhe- ja perintöoikeudellisissa asioissa
Perunkirjoitukset, testamentit, edunvalvontavaltuutukset ym.

Aapeli Kauppakatu 28, 2. krs, 70110 Kuopio | puh. 017 265 7777
toimisto@kolari-co.fi | www.kolari-co.fi

Kotisiivous sekä hoiva- ja hoitopalvelut
Tilaa maksuton tutustumiskäynti
puh. 044 755 6220

unna

PAIKALLINEN PALVELUSETELITUOTTAJA

Kirkkokatu 61, Kuopio | kodinunna.fi | info.kuopio@kodinunna.fi

Alina auttaa arjessasi

Monipuoliset palvelut kotiisi

- Hoiva- ja kotisairaanhoitopalvelut
- Kotityöpalvelut • Lapsiperheiden kotipalvelut • Hoitotarvikkeet

Tilaa maksuton kartoituskäynti!

Alina Kuopio, keskusta ja Puijonlaakso

Puh. 044 355 5451

kuopio.keskusta@alinahoivatiimi.fi

kuopio.puijonlaakso@alinahoivatiimi.fi

www.alinahoivatiimi.fi

norlandia

Alina
Kotona paras

”Yhdeksänkymmppiseksi asti tein itse lumi-työt ja ajoin autoa. Nyt ne on pitänyt jättää muille”, Hilikka Korhonen kertoo.

Sadan vuoden sivakointi

Hilikka Korhonen elää 101-vuotiaana aktiivista elämää, jota värittävät runot ja sosiaaliset harrastukset.

Heli Haring teksti
Tuija Hyttinen kuva

Omakotitalon ovi raottuu ja eteisestä kuuluu kehoitus astua rohkeasti peremmälle. Talon emäntä **Hilikka Korhonen** on rollaattorin kanssa vastassa tulijoita. Määrätietoisesti hän ohjaa vieraansa kohti kauniisti katettua kahvipöytää.

”Kai teille kahvit passaa? Olisi myös tänä aamuna leipomaani kääretorttua ja pullia, joita tuttavapiirissä Hilkan pulliksi kutsutaan”, Korhonen tarjottelee.

Jo vain passaa. Pullakahvien äärelä on mitä mainioin hetki kuunnella 101-vuotiaan ajatuksia elämästä tässä ajassa ja menneillä vuosikymmenillä.

Onnittelut presidentiltä

Korhonen intoutuu muistelemaan vuodentakaista 100-vuotispäiväänsä.

”Vanulan seurantalo oli varattuna juhlia varten. Sinne tuli sukua ja ystäviä likemmäs sata. Kirkkoherra **Matti Pentikäinenkin** osallistui kekereille. Hänestä on tullut muutenkin minulle hyvä tuttu, kun olen paljon käynyt seurakunnan riennoissa.”

”Myös presidentti **Sauli Niinistö** muisti onnitteluin. Se oli mukava yllätys.”

Ei ihme, että tuttavapiiriä on kertynyt laajasti, sillä Korhonen on asunut samassa paikassa vuodesta 1957 alkaen.

”Leppävirralta minä olen lähtöisin, mutta Kuopioon tulin miehen perässä vuonna 1946. Olin miniänä appivanhempieni maalaistalos-

sa yksitoista vuotta. Tein pitkiä päiviä maataloustöiden parissa. Sieltä muuttimme tähän nykyiseen kotiini.”

Maatilan työt vaihtuivat ensin ompeluhommiin, sitten postin jakamiseen polkupyörällä ja lopulta siivoksi kansanopistolle.

”Siivoojana minun piti olla vain kuukauden pätkä, mutta se venyikin sitten neljäksitoista vuodeksi”, Korhonen nauraa.

Kunnioitus arvoonsa

Hilikka Korhonen on ehtinyt elää monenlaiset historianvaiheet. Menneessä on hyvät ja huonot puolensa – niin kuin nykypäivässäkin.

”Sitä minä ihmettelen, että noita sotia ei saada loppumaan. Rahan valta taitaa tänä päivänä puhua suurimmalla äänellä”, Korhonen pohtii.

”Meidän pitäisi enemmän kunnioittaa toinen toisiamme eikä heti olla nyrkit pystyssä.”

”

Rahan valta taitaa tänä päivänä puhua.

Kansan kahtiajakautumista on Korhosen mukaan ollut ennenkin. Hän on pohtinut Suomen sisällissodan aikoja, vaikka ei itse vielä silloin ollutkaan syntynyt.

”Minua surettaa, kun punaisia on aina syytetty sisällissodasta, vaikka he olivat uhreja. Täällä oli isot luokkaerot, joten ei ihme, että kävi niin kuin kävi.”

”En kuitenkaan itse ole sen enempiä vasemmalla kuin oikeallakaan tässä poliittisessa ajattelussa. Kultainen keskitie on paras.”

Tämän vuoden itsenäisyyspäivässä Korhosta kiinnostaa uuden presidentin puhe.

”Niinistö kiitti aina sotaveteraaneja ja lottia. Tokihan he kiitoksen ansaitsevatkin, mutta olisin toivonut, että myös kotirintaman ihmisiä olisi muistettu. Pidimme huolen maailloista ja lapsista sekä väsäsimme pakketteja rintamalle. Sekin oli tärkeää ja arvokasta työtä sodan keskellä.”

”Mielenkiintoista kuulla, mitä presidentti **Stubb** omassa puheessaan nostaa esille.”

Ystävät yhdessä

Kunnioitettavasta iästään huolimatta Korhonen ei ole jäänyt lepäämään laakereilleen. Päivät täyttyvät kodin askareista, äänikirjojen kuuntelusta ja kodin ulkopuolisista harrastuksista.

”Näkö on mennyt sen verran huonoksi, etten näe enää lukea. Onneksi nykyään on nuo äänikirjat.”

Runojen keksimistä ja niiden lausumista ei onneksi huono näkö estä. Korhonen lausuu kahvittelun lomassa pitkän, itse laatimansa runon, jonka kaikki sanat alkavat k-kirjaimella. Runo tulee ulkomuistista – ilman pienintäkään epäröintiä.

”Olen ollut monesti Vehmasmäen kappelin runoilloissa lausumassa runoja, viimeksi nyt syksyllä.”

Haastattelupäivän iltana Korhonen on lähdössä Marttojen tapaamiseen.

”Huonontuneesta näöstä johtuen olen siellä enemmän kuunteluoppilaana kuin tekijänä, mutta pääseepähän tapaamaan tuttuja.”

”Minua esitettiin jossain vaiheessa takäläisten Marttojen kunniapuheenjohtajaksi, mutten suostunut, koska silloin ei saa osallistua äänestyksiin”, Korhonen nauraa hersyvästi.

Tutuja Korhonen tapaa myös Kalaveden kirkolla, jossa hän käy säännöllisesti Arjen aterioilla ja Ystävät yhdessä -ryhmässä.

”Kun ystäväryhmälle mietittiin nimeä, ehdotin Hengailun hetkeä. Se hävisi yhdellä äänellä Ystävät yhdessä -nimelle.”

Ryhmästä Korhonen kertoo saaneensa paljon uusia ystäviä.

Elämä on kuin hiihto

Korhonen arvelee vireytensä salaisuudeksi uteliaisuutta, positiivisuutta ja huumoria.

”Aina pitää olla vähän pilkettä silmäkulmassa.”

Hiihto, retkeily ja kaikenlainen hyötyliikunta ovat nekin olleet tärkeä osa arkea ja auttaneet pysymään kunnonssa.

”Terveys on ollut hyvällä mallilla koko elämäni. Koronaakaan en ole sairastanut. Kolmessa leikkauksessa olen ollut ja niistäkin kaksi johtui kohdunulkoisesta raskaudesta.” Korhonen vertaa elämää hiihtoon.

”Sen sujuminen riippuu siitä, millaiset välineet ja voiteet satut saamaan. Ja miten niitä ylä- ja alamäkiä tulee sivakoitua.” ●